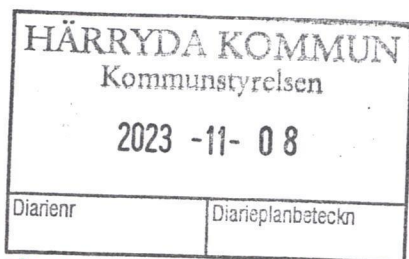

Svar på interpellation till kommunstyrelsens
ordförande om Landvetter Södra

16

2023KS553

Miljöpartiet i Härryda

Interpellation

Kommunfullmäktige, Härryda kommun
November 2023

LANDVETTER SÖDRA - EN PLATS SOM BERIKAR

Frågan ställs till kommunstyrelsens ordförande

Landvetter Södra utvecklingsbolag har redovisat ett Målbildsdocument för konsortiet för Landvetter Södra. 2023-09-29.

Dokumentet omfattar sex mål för ett berikande Landvetter Södra.

Det finns många påståenden om aktuell forskning och att ambitionsnivån är helt unikt för Sverige.

Undertecknad önskar svar på nedanstående frågor.

I dokumentet hänvisas till aktuell forskning.

1. Vilken aktuell forskning grundar ni på i nedanstående påståenden:
  - Professionellt organiserat samarbete med ansvar för det gemensamma konceptet efter inflytt
  - Bärkraftiga förutsättningar för en levande blandstad
  - Fortsatt utveckling av mobilitet och infrastruktur
2. I dokumentet står det ” Här ska en ny och hållbar stad för minst 25 000 invånare växa fram, samtidigt som vi bevarar och förstärker de naturvärden som idag finns på platsen. Hur bevarar ni naturen när ni skall spränga bort 900 000 ton berg, Smidiga trafikflöden, lättillgängliga hållplatser, parkeringar mm”. Inte nog med att ni lovar att bevara naturen ni ska även förstärka naturvärdena.
Hur ska ni bevara och förstärka naturen?
3. När det gäller energifrågorna så står det förnybar energi på ett ställe och fossilfri el och uppvärmning. Förnybar energi är sol, vindkraft vattenkraft och eventuellt värmekraft. Med fossilfritt brukar kärnkraft läggas till. Min fråga är: vad ingår i fossilfri energi för Landvetter Södra?

Mölnlycke, 2023-11-08

Roland Jonsson – ledamot (MP)

Svar på interpellation angående Landvetter Södra – en plats som berikar.

Roland Jonsson (MP) har i interpellation daterad den 8 november 2023 ställt följande frågor till kommunstyrelsens ordförande:

- 1) **Vilken aktuell forskning grundar ni på i nedanstående påståenden:**
  - Professionellt organiserat samarbete med ansvar för det gemensamma konceptet efter inflytt.
  - Bärkraftiga förutsättningar för en levande blandstad.
  - Fortsatt utveckling av mobilitet och infrastruktur.

- 2) I dokumentet står det ”Här ska en ny och hållbar stad för minst 25 000 invånare växa fram, samtidigt som vi bevarar och förstärker de naturvärden som idag finns på platsen. Hur bevarar ni naturen när ni skall spränga bort 900 000 ton berg, Smidiga trafikflöden, lättillgängliga hållplatser, parkeringar mm”. Inte nog med att ni lovar att berika naturen ni ska även förstärka naturvärdena.
Hur ska ni bevara och förstärka naturen?

- 3) När det gäller energifrågorna så står det förnybar energi på ett ställe och fossilfri el och uppvärmning. Förnybar energi är sol, vindkraft och eventuell värmekraft. Med fossilfritt brukar kärnkraft läggas till. **Min fråga är: vad ingår i fossilfri energi för Landvetter Södra?**

Kommunfullmäktige medgav att interpellationen får ställas på KF 16 november 2023.

Besvarande

Tack för interpellationen och visat intresse för målbilden – En plats som berikar!

Fråga 1) Vilken aktuell forskning grundar ni på i nedanstående påståenden

Svar: Begreppet berikad miljö används inom forskningen för att studera hur den byggda miljön påverkar vår mentala hälsa. Forskningen visar att miljöer som stimulerar oss multisensoriskt/kognitivt, socialt och fysiskt, stärker hjärnan och ökar det mänskliga välmåendet. Fysiskt har berikade miljöer en positiv påverkan på hjärnans nybildade nervceller och deras förmåga att integreras i hjärnans nätverk. Det ger en stark och robust hjärna som kan motstå olika påfrestningar, exempelvis stress. Ny kunskap om hjärnans plasticitet och förändringsförmåga ger insikter om hur fysiska miljöer påverkar vårt mående.

I Landvetter Södra tar vi nästa steg. Med en egen modell för berikande livsmiljöer styr vi utvecklingen av Landvetter Södra. Modellen tas fram med expertis och baseras på aktuell forskning inom olika områden. Vi tar alla möjligheter som vi som samhällsbyggare har till vårt förfogande att utveckla en stad som gör oss lugnare, gladare och friskare. Vi vill skapa berikande livsmiljöer.

Området kring professionellt organiserat samarbete med ansvar för det gemensamma konceptet efter inflytt är litet beforskat, så här behöver projektet hitta relevanta forskargrupper. Detta är något som inte gjorts tidigare i Härryda kommun (eller någon annanstans), men nu är möjligt då det ligger i linje med uppdraget till bolaget.

I Landvetter Södra vill konsortieparterna gemensamt också säkerställa att det finns ett långsiktigt ansvar och helhetssyn för ex mobilitetstjänster, delande tjänster, allmänna platser mm som skapar attraktivitet. Målbilden visar på riktningen och viljan i det gemensamma arbetet. Detaljer kring vilka forskargrupper som ska involveras är inte fullt fastställda, dock vet vi att det kommer beröra flera olika områden så som energi, klimat, ekologi, psykologi, gestaltning och boendets arkitektur, landskap, miljö- och klimatpåverkan mm.

Nedan listas forskningsfält där dialog och arbete påbörjats i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet, Chalmers och Sahlgrenska akademien;

- Berikad miljö/medicin
- Miljöpsykologi
- Arkitektur och gestaltningskvaliteter
- Digitala tvillingar för stadsutveckling
- Mobilitet och mobilitetshubbar

Projektet riggar nu en organisation för den konkreta fas projektet nu kommit till och där ska ytterligare specificeras i program och handlingar vilka forskningsfält som blir berörda och kan utvecklas inom Landvetter Södra. Att vi i Härryda genom projektet Landvetter Södra kan bidra med forskning och utveckling som stöd för den gröna omställningen är viktig, inte bara för Göteborgsregionen, utan hela Sverige och kanske andra delar av världen.

Fråga 2) Hur ska ni bevara och förstärka naturen?

Svar: Med målbilden som grund görs nu i projektet diverse utredningar, landskapsanalyser, strukturstudier för att kunna utveckla en blandad attraktiv bebyggelse där naturen är väl integrerad. Utgångspunkt för planeringen är landskapet och naturen och där ska naturområden integreras i kvarteren, vissa naturområden ska bevaras och göras tillgängliga för rekreation. Naturen ska vara tillgänglig visuellt från bostäder och kvarter.

Även massbalans analyseras och utreds för att det ska ske så få förflyttningar av massor som möjligt i området. Där det går att bygga på berg ska det göras med sparsam sprängning och med anpassning till landskapet. Dalgångar, raviner samt vattendrag tas tillvara i stor utsträckning för att skapa värden både för miljö och människor. Väl avvägd markanvändning ska skapa en attraktiv och berikande miljö för alla.

Naturvärdesinventeringar och artutredningar är del i detaljplane- och strukturplanearbete. Studier ex. Kairos Futures studie kring flytt mönster visar att många vill bo med närhet till natur och i attraktiva lägen och kommuner. Landvetter Södra är ett av regionens mest attraktiva lägen där Härryda kommun kan stärka

regionen och bidra med bostäder nära natur och i strategiskt läge med närhet till företagsparker och pendlingsmöjligheter.

Fråga 3) Vad ingår i fossilfri energi för Landvetter Södra?

Svar: Landvetter Södra har naturligtvis inga egna definitioner utan förhåller sig till de definitioner som är vedertagna. Fossilfri el är el som produceras av fossilfria energikällor, det vill säga energikällor som inte släpper ut någon koldioxid i atmosfären. Till fossilfria energikällor hör till exempel kärnkraft, vattenkraft, viss värmekraft, samt de förnybara energikällorna solkraft och vindkraft. I gränslandet mellan förnybart och fossilt finns avfallsförbränningen som består både av förnybart bränsle så som papper, men också fossil plast som inte har återvunnits. Detta hanteras av kommungemensamt ägda Renova, dit allt hushållsavfall som inte återvinns går.

Om frågan egentligen handlar om vilket energislag som vi planerar för så är projektet i ett tidigt skede och analyser kring val av energilösningar konkretiseras i detaljplaner och strukturplan. Vi samarbetar självklart med vårt egna energibolag HEAB i dessa frågor. företag och energibolag ska ta fram lösningar som är i framkant. Både förnybar energi och naturligtvis strävan mot fossilfri energi blir aktuellt. Naturligtvis är det också viktigt att bygga och planera för liten förbrukning av energi, både i genomförandefasen och när Staden är i bruk.

Per Vorberg (m)
Ordförande kommunstyrelsen

An aerial photograph showing a narrow dirt road that curves through a dense, lush green forest. The trees are tall and closely packed, creating a rich texture of green. The road is light brown and stands out against the darker foliage. The lighting suggests a bright day, with some shadows cast across the forest floor.

LANDVETTER SÖDRA - EN PLATS SOM BERIKAR

GBJbygg. **NORDR** **SKANSKA**

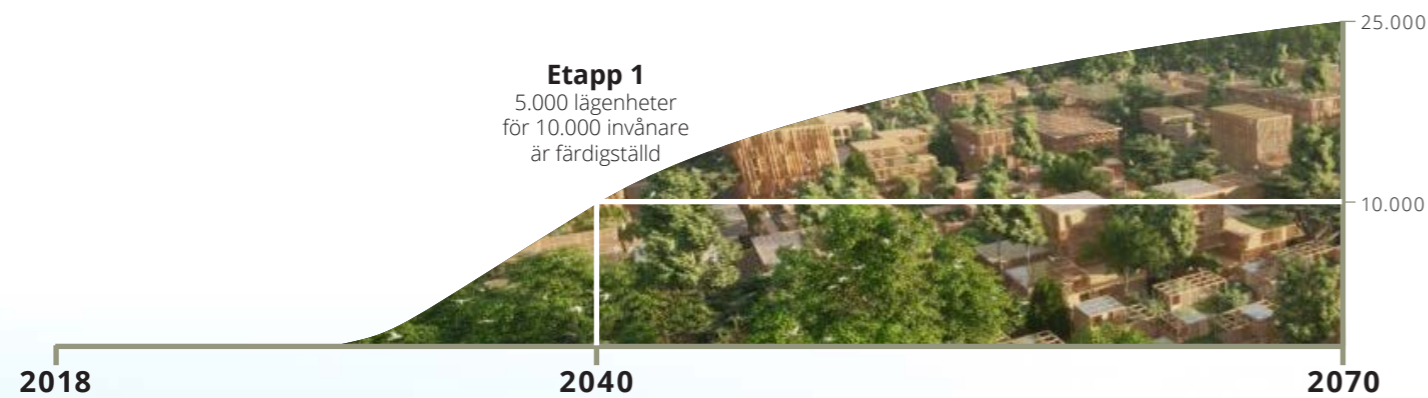
LANDVETTER SÖDRA - EN PLATS SOM BERIKAR

Landvetter Södra är en samhällssatsning utöver det vanliga. Här ska en ny och hållbar stad för minst 25 000 invånare växa fram, samtidigt som vi bevarar och förstärker de naturvärden som idag finns på platsen.

Här tar vi människors livskvalitet och välmående till helt nya nivåer. Dels tack vare de integrerade stads- och naturmiljöerna, där bebyggelsen möter skogen på nya sätt och naturen öppnas upp för upplevelser och aktivitet. Dels tack vare den bärande idén om berikande livsmiljöer: en mängd tillgångar som ska ge stimulans, hälsa och utvecklingsmöjligheter åt boende och övriga kommuninvånare.

För att de stora visionerna för området ska förbli verklighet på lång sikt tar vi fram ett nytt koncept inom stadsutveckling. Vi går från att planera separata bostadskvarter till att erbjuda ett sammanhang och gemensamma tillgångar som sköts väl och utvecklas över tid. Bärkraftiga villkor håller det lokala serviceutbudet levande och attraktivt, medan företag och föreningar kan blomstra.

I Landvetter Södra väntar en varsam stadsutveckling som kommer att ge framtida invånare ett nytt sätt att bo, leva och verka. Men också ge stora mervärden till alla dem som har sin hemvist i Härryda kommun.

Färden mot en berikande plats: Målbilden för Landvetter Södra är en konkretisering av Härryda kommuns inriktningsmål om en mänsklig, modern, internationell och innovativ stad.

DEN BÄRANDE IDÉN: BERIKANDE LIVSMILJÖER

I december 2022 beslutade konsortiet för Landvetter Södra om en övergripande idéinriktning för områdets utveckling:

”Med avstamp i aktuell forskning tar vi ett helhetsgrepp kring såväl mjuka som hårda faktorer inom stadsbyggnad för att skapa de bästa förutsättningarna för långsiktigt välmående genom berikande livsmiljöer. Detta blir unikt i sitt slag, även ur ett internationellt perspektiv.”

I Landvetter Södra ska stadsrum, bostäder, natur och arkitektur öka invånarnas välmående. Vår idé för att uppnå kommunens målsättningar är att skapa berikande livsmiljöer. Det har vetenskapligt visat sig stimulera människor på olika sätt som stärker vår hjärna och gör oss lugnare, gladare och friskare.

Samhällsbyggnadsaktörerna som utvecklar Landvetter Södra kommer att använda hela verktygslådan för att livet i det nya området ska bli något alldeles extra.

SEX MÅL FÖR ETT BERIKANDE LANDVETTER SÖDRA

1. Helhetskoncept för livet efter inflytt

- Professionellt organiserat samarbete med ansvar för det gemensamma konceptet efter inflytt
- Bärkraftiga förutsättningar för en levande blandstad
- Fortsatt utveckling av mobilitet och infrastruktur

Ambitionsnivå: Från Nokia till iPhone. Koncept för "livet efter inflytt" ger boendet helt nya kvaliteter.

2. Dramatiserad natur möter vacker arkitektur

- Platsens landskap, ekosystem och livsmiljöer slår an tonen
- Naturen dramatiseras och aktiveras
- Vacker arkitektur samverkar med landskapet

Ambitionsnivå: Siktet är satt på Bo Expo 2034 med internationellt genomslag.

3. Hållbar infrastruktur och minskat omvärldsberoende

- Cirkulära system och teknik i framkant
- Strävan mot fossilfrihet
- Bekväm mobilitet

Ambitionsnivå: Finns inget motsvarande i Sverige

4. Enastående samhällsservice

- Härryda kommuns och Sveriges bästa förskolor och skolor (både pedagogik och fysisk miljö)
- Fungerande, högkvalitativ vård och omsorg

Ambitionsnivå: Unikt för Sverige

5. Kreativt bostads- och lokalutbud

- Flerbostadshus med villakvaliteter
- Mervärden från barn till "passionär"
- Mysiga gårdsgator och torg med unikt utbud
- Attraktiva möjligheter för företag och föreningar

Ambitionsnivå: Inspiration för andra stadsbyggnadsprojekt. Sveriges mest barnvänliga område.

6. Destination "Nature Awareness"

- Extraordinärt utbud för motion och rekreation i naturen
- Landvetter Lodge
- Efterlängtnad simhall

Ambitionsnivå: Finns inget motsvarande i Sydsverige.

HÖGRE GRAD AV VÄL MÅENDE (INDIVIDEN AVGÖR, VI KAN BARA GE FÖRUTSÄTTNINGARNA)

RAMVERK FÖR BERIKANDE LIVSMILJÖER I LANDVETTER SÖDRA

MÅL 1: HELHETSKONCEPT FÖR LIVET EFTER INFLYTT

1

Oavsett hur väl vi planerar för ett berikande och hållbart samhälle, är det utvecklingen efter inflytt som till stor del avgör hur det känns att bo, besöka och verka i Landvetter Södra. Med ett områdesgemensamt koncept och en professionellt organiserad samordning bevarar vi målbilden över tid.

Vi vill säkerställa att Landvetter Södra blir och förblir en levande blandstad med inbjudande utbud, god service och socialt sammanhang för både boende och besökare. Därför organiserar vi ett helhetskoncept för "livet mellan husen". Det är vårt sätt att säkerställa att goda ambitioner från start inte urvattnas efter efterhand.

Förutsättning för övriga fem mål

Konceptet liknar en professionellt driven, modern version av gamla tiders bygemenskap. En professionellt organiserad samordning som tar ansvar för Landvetter Södras utveckling efter inflytt. Invånare och verksamheter möter ett värdskap som omfattar allt som inte rör det egna boendet eller lokalen:

- Skötsel och långsiktig utveckling av området
- En bemannad knutpunkt för området
- Ett attraktivt utbud av handel och service med bärkraftiga villkor
- Drift och utveckling av gemensamma satsningar som kan avse energi, delningstjänster, gemensamhetslokaler, co-workingtor och utemiljöer
- Införande av nya tekniska lösningar för mobilitet, VA, avfall och energi
- Lokala evenemang, gemenskap och delaktighet
- Kontakt med forskning och kunskapsspridning

MÅL 2: DRAMATISERAD NATUR MÖTER VACKER ARKITEKTUR

Landvetter Södra erbjuder långt mer än att bo med naturen runt hörnet. Här utvecklar vi naturupplevelsen och låter vacker gestaltning integreras med landskapet. Tillsammans ger det Landvetter Södra en tydlig identitet.

Utgångspunkt i dagens natur

Utvecklingen av Landvetter Södra tar avstamp i landskapets befintliga värden. Vi kartlägger ekosystem, arter och livsmiljöer och exploaterar marken varsamt för att uppnå en stad och natur i samklang. Vi eftersträvar en vacker och naturintegrerad övergång mellan det vilda och det anlagda från stort till smått. Naturen kommer in i stadsrummet och staden sträcker sig ut i naturen.

Vacker arkitektur samverkar med landskapet

Vi menar att det finns generella kvaliteter i arkitektur som påverkar om den uppfattas som mer eller mindre vacker. Alla behöver inte tycka om allt, men helheten ska upplevas som varierad, genuin och omsorgsfullt utformad med inslag av ikonisk arkitektur.

Naturen dramatiseras och aktiveras

- Upplevelsevärden i naturen lyfts fram genom utsiktsplatser, belysta träd och berghällar
- Spektakulära broar och spångar gör det till en upplevelse att ta sig runt i Landvetter Södra
- Kulturen dramatiserar och aktiverar naturen genom utställningar, skulptur och arkitektur
- Funktioner som dagvattenhantering utformas som konstnärliga inslag
- Landvetter Södra knyts samman med Hällsnäs, Råda Säteri och Gunnebo till ett upplevelsestråk

MÅL 3: HÅLLBAR INFRASTRUKTUR OCH MINSKAT OMVÄRLDSBEROENDE

3

Landvetter Södra ska visa vägen för ett hållbart samhälle med minskat omvärldsberoende, resurseffektivitet och klimatklokhet. Här är innovation ett viktigt verktyg.

Cirkulära flöden och teknik i framkant

I Landvetter Södra tar vi sikte på moderna och cirkulära system för el, värme, VA och avfall. Elproduktionen löser vi till stor del lokalt med småskalig förnybar energi, laddinfrastruktur och energilagring. Omhändertagande av dagvatten, återanvändning av grävatten och minimering av svartvatten utvecklas. Möjligheter till lokal matförsörjning utforskas.

Strävan mot fossilfrihet

- Minimerad klimatpåverkan i planering – produktion – förvaltning
- Fossilfri el och uppvärmning
- Eldrivna fordon främjas
- Lokalt utbud uppfyller vardagsbehoven utan resor
- Arbetsplatser och co-workingtor i närområdet
- Bekväm mobilitet (se nedan)

Bekväm mobilitet

- Genomtänkt struktur: Smidiga trafikflöden, lättillgängliga hållplatser, parkeringar mm
- Innovativ teknik som autonoma transportfordon
- Smidig och prisvärd kollektivtrafik till flygplats, Landvetter C, Link40 och Mölnlycke
- Elfordonspooler och laddinfrastruktur
- Inbjudande gång- och cykelnät
- Station längs järnvägen Göteborg-Borås

Image Connect 2.0 Shelter - Metro40 Collection designed by Designworks.

MÅL 4: ENASTÅENDE SAMHÄLLSSERVICE

I Landvetter Södra ska all samhällsservice som ofta fallerar på andra platser inte bara fungera, utan vara tillgänglig, smidig och hålla utmärkande hög kvalitet.

Härryda kommuns och Sveriges bästa förskolor och skolor

Härryda kommuns mål är att ha Sveriges bästa skolor. Det kopplar vi samman med idén om berikande livsmiljöer. Resultatet blir skolor med attraktiva och efterfrågade profilutbildningar. Dessa teman genomsyrar pedagogik och utformning av arkitektur, utemiljö och skolvägar.

Högfungerande vård och omsorg

Här finns vardaglig vård med hög kvalitet och tillgänglighet som bidrar till en grundläggande samhällstrygghet. På vårdcentralen får du alltid svar när du ringer. Kanske ska här en dag finnas specialistvård med rehabiliteringscenter i naturen och koppling till forskning?

MÅL 5: KREATIVT BOSTADS- OCH LOKALUTBUD

Landvetter Södra ska bli en hållbar stad med minst 25 000 invånare och 10 000 bostäder. Här bygger vi en levande blandstad med ett brett och varierat bostadsutbud där vi vågar testa nytt.

Bostadsutbudet spänner från yteffektiva mindre hem till stora våningar, radhus- och villabebyggelse. Mysiga gårdsgator och torg ger en levande och attraktiv atmosfär. Handlockade butiker och service lockar besökare och utmärker området. Utbudet är inte stort, men naggande gott.

Flerbostadshus med villakvaliteter

Här finner de inflyttande många kvaliteter som man vanligen tänker hör en villa till. Tysta bostäder utan störning från grannar, en egen rymlig uteplats, gott om förvaring för livets pinaler, enkelt liv med husdjur och tillgång till större lägenheter än 4 r o k exempelvis.

Mervärden för barn, unga och passionärer

Det är lockande och roligt för områdets barn och tonåringar att sysselsätta sig i områdets stimulerande utemiljöer. Den äldre generationens "passionärer" blir allt yngre. De som lämnat villalivet för en bekvämare tillvaro i Landvetter Södra uppskattar det unika utbudet av motion, rekreation och gemenskap.

Attraktiva möjligheter för företag och föreningar

Landvetter Södra ska erbjuda nya arbetsplatser. När kollektivtrafik och kopplingar till flygplats, Landvetter och Mölnlycke etablerats är läget attraktivt för många företag. Vi planerar lokaler och affärsmodeller som ger långsiktiga förutsättningar för verksamheter att blomstra i Landvetter Södra.

Härryda kommuns nuvarande förenings- och näringsliv bjuds in till medinflytande tidigt, då deras medverkan är en viktig del i utvecklingen av området. Vi vill att stadsutvecklingen ska gynna även dem. Till exempel skulle föreningsstugor i fritidsområdet och rum för lokalt kulturliv vara naturliga inslag.

MÅL 6: DESTINATION NATURE AWARENESS

6

Vi vill göra Landvetter Södra till en unik besöksdestination för välmående i naturen. Här kan naturen upplevas av alla som vill, på en mängd olika sätt – utan en långväga resa.

Destinationen *Nature Awareness* erbjuder Härrydabor och besökare ett lockande utbud för motion och hälsa, utan att likställa hälsa med hurtig livsstil. Den individuella upplevelsen av välmående är utgångspunkten. Hit lockas både entusiastiska multisportare som söker endorfinkickar och fridfulla livsnjutare som söker återhämtning inomhus framför en brasa.

Extraordinärt utbud för motion och rekreation

Utbudet kan innehålla:

- Ett brett utbud av motionsspår
- Cykelleder och ridvägar
- XXL utegym, hinderbana och naturlekplats
- Klättring
- Badbrygga, kallbadhus med bastu, kajakuthyrning
- "Bliss points" (platser för förundran), rum för ceremonier och andlighet
- Årliga outdoor-event som lockar långväga besökare

Landvetter Lodge – ett unikt besöksmål i Sydsverige

Kronan på verket blir Landvetter Lodge som är värt en egen resa. En naturintegrerad och vacker hotell- och restaurangbyggnad med unikt koncept för välmående. Den ger identitet åt området och blir basen för friluftsområdets attraktioner. Här finns en bemannad lokal för Landvetter Södra med stadsutvecklingsmodell, showroom för innovation samt mötesplats för seminarier och evenemang.

Efterlängtd simhall

En högkvalitativ simhall anläggs i anslutning till Landvetter Lodge. Den utformas som en utmärkande del av besöksmålet Nature Awareness. Simhallen attraherar tävlingar och cuper och är ett självklart besöksmål för alla Härrydabor.

Utegyms Näsåker <https://www.hogakusten.com/sv/utegym-nasaker>

